

KHẢ NĂNG LIÊN KẾT BIỂN QUỲNH PHƯƠNG VỚI CÁC ĐIỂM DU LỊCH Ở KHU VỰC PHÍA TÂY VÀ TÂY NAM *Huyện Quỳnh Lưu*

■ Nguyễn Minh Nguyệt
Học viện Báo chí và Tuyên truyền

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Là huyện địa đầu của Nghệ An, Quỳnh Lưu sở hữu nhiều tài nguyên du lịch đa dạng có thể khai thác phát triển du lịch. Trong những năm qua, du lịch đã trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, đóng góp đáng kể vào doanh thu của huyện (với khoảng 300 tỷ đồng mỗi năm). Tuy nhiên, hoạt động du lịch ở đây chỉ mới tập trung khai thác ở một số địa điểm như: biển Quỳnh Phương, biển Quỳnh Liên và di tích Đền Cờn;

các tuyến du lịch được đưa ra một cách tự phát, sự kết nối các điểm du lịch còn lỏng lẻo, chưa thực sự hấp dẫn du khách. Do vậy, việc kết nối các điểm du lịch với biển Quỳnh Phương để hình thành các tuyến, tour du lịch ở vùng phía Tây và Tây Nam huyện Quỳnh Lưu là rất cần thiết, vừa đa dạng hóa các sản phẩm du lịch, vừa khai thác hiệu quả tiềm năng du lịch của địa phương.

II. DỮ LIỆU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Dữ liệu

- *Dữ liệu thứ cấp*: Các báo cáo về điều kiện tự nhiên, tài nguyên thiên nhiên, tình hình phát triển, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của huyện Quỳnh Lưu, niên giám

HOẠT ĐỘNG KH-CN

thống kê tỉnh Nghệ An; Các loại bản đồ nền gồm bản đồ hành chính, bản đồ hiện trạng sử dụng đất năm 2015 của huyện Quỳnh Lưu... đã được sử dụng làm để phân tích thông tin ở khu vực nghiên cứu.

- *Dữ liệu sơ cấp*: Các dữ liệu thu được từ quá trình khảo sát thực địa theo các tuyến, các điểm du lịch... nhằm xem xét khả năng thu hút thị trường khách, khả năng tiếp cận tham quan du lịch, cơ sở vật chất kỹ thuật (CSVCKT) du lịch... của từng điểm du lịch, từ đó lựa chọn các chỉ tiêu phân tích, đánh giá tài nguyên du lịch.

2. Phương pháp nghiên cứu

a. *Phương pháp thu thập số liệu, dữ liệu thứ cấp*: Các dữ liệu thứ cấp liên quan đến vấn đề nghiên cứu từ UBND tỉnh Nghệ An, UBND huyện Quỳnh Lưu... để có được những thông tin ban đầu về lãnh thổ và có giá trị quan trọng đối với nội dung nghiên cứu.

b. *Phương pháp đánh giá tài nguyên du lịch*: Trong bài báo này, phương pháp đánh giá tài nguyên du lịch theo thang điểm tổng hợp đã được sử dụng theo các bước sau đây:

- Lựa chọn và phân cấp các chỉ tiêu đánh giá theo 4 bậc.

- Lập thang đánh giá thành phần tương ứng với thang điểm 4, 3, 2, 1 và thang đánh giá tổng hợp.

- Đánh giá tổng hợp theo bài toán cộng và phân hạng mức độ thuận lợi của các điểm du lịch có thể liên kết với biển Quỳnh Phương theo khoảng cách đều để làm cơ sở thiết kế tuyến du lịch.

c. *Phương pháp thiết kế các tuyến du lịch*: Các tuyến du lịch sẽ được xác định bằng việc nối các điểm du lịch dựa trên hệ thống giao thông đường bộ hoặc đường thủy trên lãnh thổ nghiên cứu. Một tuyến du lịch được đánh giá là hấp dẫn nếu như

nó bao gồm được nhiều điểm du lịch được đánh giá ở mức độ thuận lợi và có khả năng liên kết với nhau cao. Quá trình thiết kế tuyến du lịch chỉ giới hạn theo mạng lưới giao thông đường bộ.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN

1. Khái quát về biển Quỳnh Phương và các điểm du lịch lân cận

1.1. Biển Quỳnh Phương

Thị xã Hoàng Mai nằm ở vị trí Nam Thanh - Bắc Nghệ, cách thành phố Vinh khoảng 60km về phía Bắc, với 20km bờ biển và nhiều cảnh quan tự nhiên đẹp cùng nhiều di tích lịch sử văn hóa đa dạng và hấp dẫn. Trong đó, bãi biển Quỳnh Phương còn giữ nguyên vẻ hoang sơ với bờ cát trải dài, trắng mịn thuộc thị xã Hoàng Mai là lợi thế tự nhiên đặc sắc, tạo nên sự thu hút đặc biệt của địa danh này. Bãi biển Quỳnh Phương nằm ở tọa độ 19°13'14,9" vĩ Bắc và 105°44'18,4" kinh Đông, từ trung tâm thị xã Hoàng Mai theo tỉnh lộ 537A đến địa điểm này khoảng 7,0km. Với cơ sở vật chất kỹ thuật (nhà nghỉ, khách sạn, nhà hàng...) ngày càng được đầu tư và cải thiện đáng kể, hiện đây là điểm sáng du lịch trong cụm du lịch biển Quỳnh. Lượng khách du lịch đến đây khá lớn, đặc biệt lượng khách từ trong và ngoài tỉnh ngày càng tăng. Đặc biệt, xung quanh điểm du lịch Quỳnh Phương còn có rất nhiều các điểm du lịch tự nhiên và nhân văn, có thể tạo nên nhiều tuyến du lịch hấp dẫn du khách.

1.2. Các điểm du lịch lân cận Quỳnh Phương

a. Các điểm du lịch tự nhiên

* *Bãi biển Quỳnh Liên*: ở tọa độ địa lý 19°11'58,9" vĩ Bắc và 105°43'58,1" kinh Đông. Bãi biển còn hoang sơ, khá nguyên vẹn với nhiều chủng loại hải sản giá trị. Mùa du lịch và hoạt động trên bãi biển thuận lợi vào khoảng tháng 5 đến tháng 9. Khả năng tiếp cận điểm tham quan rất dễ dàng. Từ biển Quỳnh Phương đến biển Quỳnh Liên chỉ khoảng 2,4km theo liên xã dọc ven biển. Tuy nhiên, cơ sở vật chất kỹ thuật ở biển Quỳnh Liên còn rất ít ỏi, chưa đủ tiện nghi, nhưng khu vực này hiện đang được du khách trong và ngoài huyện quan tâm.

* *Bãi biển Quỳnh Nghĩa*: cũng giống như biển Quỳnh Phương, bãi biển cũng giữ được vẻ hoang sơ. Bãi biển này thuộc xã Quỳnh Nghĩa, ở tọa độ địa lý 19°07'29" vĩ Bắc và 105°43'46,9" kinh Đông. Đặc biệt ở đây, cơ sở vật chất và dịch vụ du lịch đang được cải thiện đáng kể. Hiện một số resort cùng nhiều khách sạn, nhà hàng, nhà nghỉ được xây dựng khang trang, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của du khách. Từ bãi biển Quỳnh Phương, đi theo đường liên xã dọc ven biển đến bãi biển Quỳnh Nghĩa mất khoảng 10,6 km. Đây là một trong những bãi biển thường được ưu tiên lựa chọn trong lịch trình của du khách khi đến tham quan biển Quỳnh Lưu.

* *Hồ Vực Máu*: nằm ở tọa độ 19°16'15.4" vĩ Bắc và 105°37'54.3" kinh Đông, được xây dựng năm 1978, thuộc địa bàn xã Quỳnh Trang, thị xã Hoàng Mai. Hồ có diện tích lưu vực 215km², dung tích trữ 75 triệu m³, dung tích phòng lũ 125 triệu m³. Đây được xem là hồ thủy lợi lớn nhất của tỉnh Nghệ An, có nhiệm vụ cấp nước cho 3.600ha đất

sản xuất, nước sinh hoạt cho người dân 12 xã, phường của thị xã Hoàng Mai. Khu vực này cảnh quan hữu tình, khá hoang sơ thích hợp cho du lịch tham quan, khám phá. Tuy nhiên, hiện xung quanh khu vực hồ chưa có nhiều điểm nghỉ chân, các hàng quán phục vụ cho nhu cầu tham quan của du khách. Từ biển Quỳnh Phương đi đường 537A, rẽ Quốc lộ 1A qua Thị xã Hoàng Mai, theo tỉnh lộ 36 dài đến hồ Vực Máu là 14km. Hiện đây là địa danh được lựa chọn chủ yếu từ du khách trong huyện là chủ yếu.

* *Hồ Đồi Tương*: thuộc xã Quỳnh Vinh, thị xã Hoàng Mai, ở tọa độ địa lý 19°17'41,9" vĩ Bắc và 105°39'37,1" kinh Đông. Cảnh quan ở đây khá hoang sơ, du khách có thể ghé chân khi trên tuyến đường từ biển Quỳnh Phương đến hồ Vực Máu. Từ biển Quỳnh Phương đi đường 537A, rẽ Quốc lộ 1A qua thị xã Hoàng Mai, theo tỉnh lộ 36 dài 13,5km. Hiện xung quanh khu vực hồ chưa có các điểm phục vụ du khách tham quan, vì địa danh này đa số chỉ thu hút du khách trong huyện.

* *Cánh đồng muối*: thuộc xã Quỳnh Nghĩa, huyện Quỳnh Lưu ở tọa độ 19°07'28" vĩ Bắc và 105°42'50,8" kinh Đông. Nghề sản xuất muối của thôn Nghĩa Phú, xã Quỳnh Nghĩa có trước thế kỷ thứ XIV. Đến nay, toàn thôn có 225 hộ tham gia sản xuất muối trên diện tích gần 24ha. Vừa qua, cánh đồng

Du lịch sinh thái Hồ Vực Máu (Thị xã Hoàng Mai)

HOẠT ĐỘNG KH-CN

muối Quỳnh Nghĩa vừa đón nhận bằng công nhận làng nghề sản xuất muối vào 3/1/2021. Đây sẽ là một điểm nhấn trong tuyến tham quan của du khách trong và ngoài huyện. Tuy nhiên, hiện tại chưa có các dịch vụ phục vụ khách tham quan, việc tiếp cận phải qua đường liên xã, liên thôn. Từ Quỳnh Phương, di chuyển qua tuyến liên xã, liên thôn đến cánh đồng muối dài khoảng 15,2km.

b. Các điểm du lịch nhân văn

* *Cụm di tích chùa Bảo Minh - đền Bình An*: Cụm di tích này được công nhận là di tích cấp tỉnh nằm ở thuộc Phú An, xã Quỳnh Thiện, thị xã Hoàng Mai, ở tọa độ địa lý 19°15'06,1" vĩ Bắc và 105°42'32,2" kinh Đông. Tại chùa Bảo Minh thờ phật theo phái Đại thừa và thờ mẫu chúa Liễu Hạnh; đền Bình An thờ các vị: Huyền Thiên đại thánh Trần Bắc chân vũ đế quân; Lê Quỳnh; Lý Nhật Quang. Hiện cụm di tích này còn lưu giữ lại được 2 chiếc chuông cổ (1 chiếc nặng 101kg và 1 chiếc nặng 25kg); 21 pho tượng cổ; hoành phi; câu đối và 15 sắc phong từ thời vua Tự Đức. Trải qua bao thăng trầm biến cố và phát triển của lịch sử, cụm di tích chùa Bảo Minh - đền Bình An vẫn mang đậm giá trị lịch sử và văn hóa. Từ biển Quỳnh Phương đến cụm di tích này khá thuận lợi, theo tỉnh lộ 537B, kết hợp với đường liên xã dài khoảng 5,5 km.

* *Nhà thờ họ Hồ Đại Tộc*: ở xã Quỳnh Đồi, ở tọa độ địa lý 19°09'02,5" vĩ Bắc và 105°40'04,6" kinh Đông, tọa lạc tại thôn 4, xã Quỳnh Đồi, huyện Quỳnh Lưu. Tổng diện tích khuôn viên: 6.200m², nơi tôn thờ và tưởng niệm cụ Hồ Kha và các bậc hậu duệ trong dòng họ đã có công giúp nước, an dân trong hai cuộc kháng chiến trường kỳ của dân tộc. Ông Hồ Kha được phong làm phúc thần của làng Quỳnh. Từ biển

Quỳnh Phương đến địa điểm này qua tỉnh lộ 537B, kết hợp với liên xã, liên thôn, dài khoảng 15,7km.

* *Đình Tám Mái*: ở Sơn Hải, Ký Sơn, xã Quỳnh Thuận, ở tọa độ địa lý 19°15'06,1" vĩ Bắc và 105°42'32,2" kinh Đông. Đình Tám Mái được xây dựng năm 1873, trùng tu năm 1908, gồm một gian vuông hai tầng, có bốn cột, tám mái - kiểu mái chùa. Toàn bộ đình làm bằng gỗ lim, mái lợp ngói âm dương. Kiến trúc của đình theo lối tứ trụ kê truyền, các hoa văn được trạm trổ tinh xảo. Đình có tám đầu đao cong vút hình phượng bay. Trên nóc đình có hai con rồng ngậm hạt ngọc châu lại. Đình được xây kín xung quanh lại nằm nép mình dưới những cây cao, tạo cho di tích vẻ cổ kính linh thiêng. Đình Tám Mái được công nhận là di tích cấp Quốc gia, hiện rất được quan tâm bảo tồn. Đường giao thông đến khu vực này cũng khá dễ dàng, tuy nhiên để kết nối tour du lịch thì cần có sự đầu tư tôn tạo về phong cảnh, quảng bá và đường giao thông. Từ biển Quỳnh Phương đến địa điểm này qua tỉnh lộ 537B, kết hợp với liên xã, liên thôn, dài khoảng 18,4km.

* *Đình làng Quỳnh Đồi*: ở xã Quỳnh Đồi, ở tọa độ địa lý 19°09'07,4" vĩ Bắc và 105°40'18,5" kinh Đông. Đình làng Quỳnh Đồi đã được xếp hạng Di tích lịch sử cấp Quốc gia vào năm 1991. Đình được xây dựng từ năm 1850, khá đồ sộ, mặt ngoài hướng Đông Nam, gồm có 5 gian, 2 hồi có 6 vì kèo, 24 cột, cột cao 5,3m. Đình xây theo kiểu tứ trụ, mái chuông, lợp ngói nam ta, vì kèo được chạm trổ hoa văn hoa lá. Trước sân đình dựng 2 bia đá nói về lịch sử xây dựng và trùng tu đình. Đình làng cao ráo thoáng mát, xung quanh có nhiều cây cối làm cho đình càng thêm vẻ uy nghiêm. Trải qua thời gian bị chiến tranh và thiên tai tàn phá làm hư hỏng nhiều nên di tích này đã trải qua nhiều lần tu sửa. Đường giao thông đến địa điểm này cũng khá thuận lợi, từ biển Quỳnh Phương đến địa điểm này qua tỉnh lộ 537B, kết hợp với liên xã, thôn dài khoảng 15,3km.

* *Đền Cờn*: ở tọa độ địa lý 19°13'51,8" vĩ Bắc và 105°44'13,9" kinh Đông, là ngôi đền linh thiêng thuộc xã Quỳnh Phương, thị xã Hoàng Mai, được công nhận là di tích lịch sử - văn hóa cấp Quốc gia. Di tích đền

Còn gồm hai đền là đền Còn Trong và đền Còn Ngoài. Đền Còn Trong nằm trên gò Diệc, bên bờ sông Mai uốn khúc, thờ Tứ vị Thánh Nương được xây dựng vào thời Trần, phát triển quy mô lớn ở thời Lê, trùng tu nhiều ở thời Nguyễn. Bởi vậy, di tích mang đậm phong cách văn hóa cuối Lê đầu Nguyễn với các hạng mục kiến trúc như Nghi môn, Chính điện, Trung điện, Hạ điện, tòa ca vũ và hàng trăm hiện vật quý giá. Nằm cách đền Còn Trong khoảng 1km là đền Còn Ngoài tọa lạc trên đỉnh cao nhất của dãy núi Thần Lăn, sát cửa biển Lạch Còn. Đền được xây dựng vào năm Hồng Đức thứ 11 (1470). Đền còn lưu giữ được hệ thống tượng đá khá phong phú bao gồm một đôi rồng đá chạy bám theo thành bậc tam cấp phía trong Nghi môn, hai tượng quan hậu, hai con nghê đá, hai tượng Chăm (tượng phỗng quý dâng rượu), hai tượng hổ đá, một đôi voi đá nằm chầu ngay sau Nghi môn và một vài cột đá để cắm tàn, lọng, cờ. Lễ hội đền Còn diễn ra từ ngày 20-21 tháng Giêng âm lịch hàng năm và là dịp để người dân trong vùng cũng như du khách thập phương đến chiêm bái. Trải qua nhiều thăng trầm, đền Còn đã tích hợp các giá trị lịch sử, văn hóa, tín ngưỡng theo chiều dài lịch sử, chiều sâu của đời sống tâm linh, chiều rộng của sự phát triển xã hội, tạo nên giá trị đặc sắc không chỉ của thị xã Hoàng Mai mà của cả khu vực Bắc Trung bộ.

Việc tiếp cận với di tích này rất thuận lợi và dễ dàng. Đặc biệt, từ biển Quỳnh Phương theo Quốc lộ 537A đến đền Còn Trong chỉ khoảng 1,5km, đền Còn Ngoài là vài trăm mét. Cơ sở vật chất du lịch xung quanh điểm du lịch này khá khang trang, đáp ứng tốt nhu cầu của khách thập phương.

Cụm Di tích lịch sử - văn hóa chùa Bảo Minh - đền Bình An

Lễ hội Đền Còn

2. Đánh giá khả năng liên kết các điểm du lịch với biển Quỳnh Phương

2.1. Xác định đối tượng và phạm vi đánh giá

Mục đích đánh giá tài nguyên phục vụ cho việc thiết kế tuyến du lịch thì đối tượng đánh giá là 10 điểm du lịch ở khu vực Tây và Tây Nam huyện Quỳnh Lưu có khả năng liên kết với biển Quỳnh Phương.

2.2. Lựa chọn và phân cấp các chỉ tiêu đánh giá

Có 5 chỉ tiêu được lựa chọn để đánh giá từ những nhân tố có ảnh hưởng thực sự đến việc thiết kế tuyến và tour du lịch sinh thái - nghỉ dưỡng ở khu vực nghiên cứu. Việc đánh giá các điểm du lịch được thực hiện theo thang đánh giá 4 bậc với số điểm tương ứng

Biển Quỳnh Nghĩa

là 4, 3, 2, 1. Cụ thể như sau:

- *Khả năng thu hút thị trường khách (CT1)* được phân thành 4 cấp: lớn (thu hút khách trong và ngoài nước), khá lớn ((thu hút khách trong nước), trung bình (thu hút khách ở 1 vài địa phương lân cận) và nhỏ (thu hút khách tại địa phương).

- *Khoảng cách từ điểm du lịch đến Quỳnh Phương (CT2)* được phân thành 4 cấp: gần (< 5,0km), khá gần (5,0-9,9km), trung bình (10,0-14,9km) và xa (\geq 15km).

- *Tính nguyên vẹn của điểm du lịch (CT3)*: được chia thành 4 cấp: nguyên vẹn, khá nguyên vẹn, trung bình và ít nguyên vẹn.

- *Khả năng tiếp cận tham quan du lịch (CT4)* được phân thành 4 cấp:

+ Dễ dàng (quốc lộ kết hợp tỉnh lộ, huyện lộ);

+ Khá dễ dàng (quốc lộ, tỉnh lộ, huyện lộ

kết hợp với đường liên xã, liên thôn);

+ Trung bình (tỉnh lộ, huyện lộ kết hợp với đường liên xã, liên thôn, nội đồng);

+ Khó (đường liên xã, liên thôn kết hợp với đường nội đồng).

- *CSVCKT du lịch (CT5)* được phân thành 4 cấp: Tốt (CSVCKT đồng bộ); Khá tốt (SVCKT tương đối đồng bộ); Trung bình (CSVCKT chưa đủ tiện nghi); Kém (CSVCKT du lịch còn thiếu hoặc yếu kém, mang tính tạm thời).

2.3. Thang đánh giá

Với 5 chỉ tiêu đánh giá như đã phân cấp thang đánh giá thành phần của các điểm du lịch như ở trên để tiến hành thành lập thang đánh giá tổng hợp. Điểm đánh giá tổng hợp là tổng số các điểm đánh giá riêng từng thành phần. Số điểm đánh giá của từng điểm du lịch sẽ dao động từ 5-20. Vì vậy, việc phân loại điểm du lịch dựa vào thang đánh giá như ở bảng 1.

Bảng 1. Thang đánh giá tổng hợp của các điểm du lịch

TT	Phân loại mức độ thuận lợi của điểm du lịch để đưa vào thiết kế tuyến	Tỷ lệ (%) so với số điểm tối đa	Thang điểm tổng hợp	Hạng
1	Thuận lợi	80-100	16-20	I
2	Khá thuận lợi	60-<80	12-15	II
3	Trung bình	40-<60	8-11	III
4	Ít thuận lợi	25-<40	5-7	IV

3. Kết quả phân loại điểm du lịch

Trên cơ sở đặc điểm của các điểm du lịch có khả năng liên kết với biển Quỳnh Phương theo các chỉ tiêu đánh

giá, tiến hành so sánh đặc điểm của các điểm du lịch với thang đánh giá thành phần (bảng 1) và thang đánh giá tổng hợp (bảng 1) thì sẽ có kết quả đánh giá như ở bảng 2.

Bảng 2. Kết quả đánh giá các điểm du lịch tự nhiên

TT	Tên điểm du lịch	Điểm đánh giá thành phần					Tổng điểm	Phân hạng
		CT 1	CT 2	CT 3	CT 4	CT 5		
1	Bãi biển Quỳnh Liên	2	4	3	3	2	14	II
2	Bãi biển Quỳnh Nghĩa	3	2	3	3	3	14	II
3	Hồ Vực Máu	1	2	3	3	2	11	III
4	Hồ Đồi Tương	1	2	3	3	1	10	III
5	Cánh đồng muối	1	1	2	2	1	7	IV
6	Chùa Bảo Minh - đền Bình An	2	3	3	3	2	13	II
7	Nhà thờ họ Hồ đại tộc	2	1	3	3	2	11	III
8	Đình Tám Mái	2	1	3	3	2	11	III
9	Đình làng Quỳnh Đồi	2	1	3	3	2	11	III
10	Đền Cờn	4	4	3	4	4	19	I

Từ bảng 2, có thể tổng hợp kết quả phân loại điểm du lịch như ở bảng 3.

Bảng 3. Kết quả phân loại mức độ thuận lợi của điểm du lịch để liên kết thành tuyến du lịch với biển Quỳnh Phương

TT	Bậc phân loại	Tên các điểm du lịch
1	Thuận lợi	Đền Cờn
2	Khá thuận lợi	Biển Quỳnh Liên, biển Quỳnh Nghĩa, chùa Bảo Minh
3	Trung bình	Hồ Vực Máu, hồ Đồi Tương, đình làng Quỳnh Đồi, nhà thờ họ Hồ, đình Tám Mái
4	Ít thuận lợi	Cánh đồng muối

4. Thiết kế các tuyến và tour du lịch liên kết với biển Quỳnh Phương**4.1. Các chỉ tiêu để thiết kế tuyến, tour du lịch**

- Đường giao thông: Để xây dựng một tuyến hoặc tour du lịch thì các điểm du lịch phải nối liền với nhau bằng mạng lưới giao thông.

- Tính liên kết của các loại hình điểm

du lịch trong tuyến, tour được thể hiện ở sự kết hợp giữa các điểm du lịch khác loại để hình thành tuyến, tour du lịch tổng hợp.

4.2. Kết quả thiết kế các tuyến, tour du lịch

Từ Quỳnh Phương triển khai 2 tuyến du lịch theo hướng Tây và Tây Nam như sau:

- Tuyến phía Tây: Quỳnh Phương - chùa Bảo Minh - đền Cờn - hồ Đồi Tương - hồ Vực Máu.

- Tuyến phía Tây Nam: Biển Quỳnh Phương -